

KARABÜK'TEN EŞYA VE HİZMET İHRACATI VE İL DÜZEYİNDE İHRACAT SİSTEMİNİN ANALİZİ, 2013-2023

Ali BAŞARAN¹

Öz

Araştırmanın amacı 2013-2023 yıllarında Karabük'ten eşya ve hizmet ihracatının tespitidir. Bu amaca uygun olarak araştırma verileri TÜİK'ten, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan, Karabük Ticaret ve Sanayi Odası'ndan, Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası'ndan, TBMM tutanaklarından elde edilmiştir. Bazı işletmeler ziyaret edilip konuyla ilgili yapılandırılmamış mülakatlar yapılmıştır. Araştırma sistem yöntemine göre düzenlenmiştir. Böylece Karabük ihracatı sisteminin parçaları ile bütünü gözlenmiştir. Araştırma coğrafi olarak Karabük'ü, zaman olarak son 10 yılı kapsamaktadır. Araştırma bulgularına göre Karabük'ten ihracat Türkiye ihracatı ile paralel artıp azalmaktadır. Bulgulara göre ihracat artışı için Karabük'te mukim gümrük müşaviri olmalıdır. Eximbank'ın irtibat ofisi açılmalıdır. İşletmelerin ihracat birimleri mensupları sayısı ve nitelikleri artırılmalıdır. Elektronik ihracat öğrenilmelidir. Eskipazar OSB'de teknoloji yoğun yatırımlar gereklidir.

Anahtar sözcükler: KARABÜK, İHRACAT, İHRACAT SİSTEMİ, ÖDEME SİSTEMİ, EXİMBANK

Jel sınıflaması: F10

---

¹ Doç.Dr., Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi, alibasaran@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1870-2495

**EXPORT OF GOODS AND SERVICES FROM KARABÜK, AND THE
ANALYSIS OF THE EXPORT SYSTEM AT THIS PROVINCIAL LEVEL,
2013-2023**

ABSTRACT

The aim of the study is to determine the export of goods and services from Karabük between 2013 to 2023. In accordance with this purpose, research data were obtained from TÜİK, Ministry of Culture and Tourism, Karabük Chamber of Commerce and Industry, Safranbolu Chamber of Commerce and Industry, the recordings of the Grand National Assembly of Türkiye. Some companies were visited and unstructured interviews were conducted in relation with the topic. The research is arranged according to the system method. Thus, not only the parts but also the whole export system of the Karabük was observed. The research geographically covers the borders of Karabük and the last 10 years. According to the findings of the research, exports from Karabük fluctuates in parallel with Türkiye's export rates. According to the findings, there should be a resident customs consultant in Karabük for the increase in exports. Eximbank's representative office should be opened in Karabük. The staff number and qualifications of the export units of the enterprises should also be increased. Electronic exports should be learned by the staff working at the export departments of the exporter companies. It is necessary technology intensive investments in Eskipazar OSB.

Keywords: KARABÜK, EXPORT, EXPORT SYSTEM, PAYMENT SYSTEM, EXIMBANK

JEL Codes: F10

Giriş

Bugünkü fert ya da toplum davranışlarını anlamak için tarihe müracaat etmek gerektiği gibi günümüz Karabük ihracatını anlamak için de geçmişte yaşananları hatırlatmak gerekir. Karabük şehrinden önce Safranbolu var olduğundan Safranbolu'dan ihracatın tarihini anımsamak gerekir. Salnameler, ticaret ve sanayi odası yayınları, sözlü tarih çalışmalarında Osmanlı döneminde Safranbolu'dan çok farklı ürünlerin ihraç edildiği görülmektedir. Örneğin geyik boynuzu (Atar, 2020: 472), ceviz kütüğü, çimşir (şimşir) (Acar, 2006: 104). 1894 tarihli Salnamede "İhtiyacat-ı mahalliyeden fazla kalan, buğday, arpa, mısır gibi mahsulât Bartın tarikiyle harice nakl edilmektedir." (Acar, 2006: 118) kaydı varsa da hariçten kastın ihracat olup olmadığı açık değildir. 28 Şubat 1906'da faaliyete geçen bugünkü Safranbolu TSO'nun 1924'te neşrettiği risalede Safranbolu'dan ihraç edilen ürünler ve ihracat meblağı kaydedilmiştir. Bu yayında şehir dışına arz edilen ürünler ihracat olarak anılmıştır (Yazıcıoğlu ve Al: 71). Abdulkadir Atar'ın çıkarımı dikkat çekicidir. Cumhuriyetin ilk yıllarında Safranbolu'dan ihracat Bartın gümrüğünden yapılmaktaydı. Bartın gümrüğünden toplam 898.900 Osmanlı lirası olan kereste ihracatı toplamı içinde Safranbolu'nun payı 500.000 Osmanlı lirası olduğuna göre bölge kereste ihracatında Safranbolu'nun yarıdan fazla payı olduğu tahmin edilmektedir² (Atar, 2020: 475-477). Safranbolu'dan ihracata dair ilginç bir buluntu bir tabeladır. Kilecizâdelere ait dükkân tabelasında ihracat yazılıdır (Atar, 2020: 488).

---

² Günümüzde dahi Safranbolu civarından kereste ihracatı vardır.

Fotoğraf 1: Kilecizâdelere Ait Dükkân Tabelası

Transkripsiyon: *Kilecizâde Hacı Mehmed Efendi ve Mahtûmu Rif'at; İplik, kereste ve emtiâ-i umumîye idhâlât-ihracât.*

Kaynak: (Atar, 2020: s. 488)

Karabük'ten ihracata demir çelik fabrikasının katkısı büyük olmuştur. Karabük şehrinin oluşumu Karabük demir çelik fabrikasının kuruluşu ve tevsiinin sonucudur. Fabrika ihracat amaçlı değil yurtiçi ihtiyaca mahsus kurulmuş ve tevsi edilmiştir. Zaten fabrikanın en önemli kuruluş gerekçesi Türkiye'nin 1930'lu yıllardaki demir çelik ithalatının ikamesidir. Demir çelik ithalatı 1934'te 138.000 tondan, 1938'de 210.000 tona çıkmıştır.³ Tesisin yurtiçi ihtiyaca matuf kurulması sonrası ürün çeşitliliği ve kapasitesinin arttırılmasında hep yurtiçi talebin karşılanması düşüncesi hâkim olmuştur.⁴ Kardemir günümüzde de öncelikle yurtiçi ihtiyaçlara yönelik yatırım

³ Maliye encümeni mazbatası 26 Haziran 1939 Esas No. 1/25 Kara No. 17 TBMM Zabıt Ceridesi <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d06/c004/tbmm06004037.pdf> erişim 13/02/2024.

⁴ TBMM tutanağı İkinci oturum Başkan Kâzım Orbay Kâtipler Oktay Ekşi, Kâmil Karavelioğlu 12 Temmuz 1961

kararları almaktadır.⁵ Kardemir Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre tablo 1’de görüldüğü üzere Karabük’ten ihracatta beşinci sıradadır. Ancak Kardemir’de biriken bilgi birikimi ve yetişen personel Karabük’teki diğer işletmelerin ihracatına katkı sağlamıştır.

Tablo1: Karabük’ten ihracatçı ilk 5 işletme, 2022

Ge nel sıra	Sektö rde sırası	İhracatı (\$)	Artış	Firma Unvanı	Yurtiçi Satış Tutarı (₺)	Vergi Öncesi Kâr (₺)
111	17	244.097.272,2 5	-%33,2	Mescier Dış Ticaret A.Ş.	132.463.704,00	-38.738.904,00
339	41	89.157.699,79	-%26,3	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	888.603.157,74	40.200.309,61
499	55	63.446.936,26	%9,6	Işık Çelik San. ve Tic. A.Ş.	3.326.681.198,0 0	67.041.043,00
690	68	45.702.340,10	-%44,5	Boskay Metal San.ve Ticaret Ltd.Şti	1.152.245.251,0 0	157.249.750,00
693	73	45.466.415,29		Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	26.079.191.173, 25	1.545.627.201,50

Kaynak: <https://tim.org.tr>⁶

Tablo 1’de görüldüğü üzere Karabük’ün en büyük işletmesi Kardemir Karabük ihracatında ilk sırada değildir. Karabük’teki işletmelerin Arma Deri hariç önemli bir kısmı Kardemir gibi ihracattan çok yurtiçi pazarı öncelemektedir. Karabük’ün Türkiye ihracatındaki payı %0,19 civarındadır. Karabük’ten ihracat hükümetin ihracat politikalarından etkilenmektedir. Karabük’ten ihracatın son 10 yıl içinde artış gösterdiği ancak bu artışın sürekli değil bazı yıllarda gerilediği görülmüştür. Artış ya da azalışın nedenleri dünya ticaretindeki dalgalanmalar, Türkiye’nin iktisat politikaları ve Karabük’ün dış ihraç pazarlarının etkileridir. Tablo 9 ve Tablo 11

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/b019/km__000020190165.pdf
erişim 27/12/2023.

⁵ https://www.kardemir.com/kilometre_taslari erişim 28/12/2023.

⁶ https://tim.org.tr/files/downloads/Ihracat1000/2022/2022_ilk_1000_web.xlsx erişim 29/12/2023.

birlikte değerlendirildiğinde Türkiye'nin ihracatı artış ve azalışları ile Karabük'ten ihracatın artış ve azalışları paralellik arz etmektedir.

Karabük Ticaret ve Sanayi Odası'nın hazırladığı ihracatçı işletmelerin listesinde ihracatçı işletme sayısı 19'dur.⁷ Bu listede yer alan işletmelerin 8'i katma değeri düşük, ileri teknoloji gerektirmeyen eşyaları ihraç etmektedir. Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası ihracatçı işletmelerin listesinde ihracatçı işletme sayısı 15'tir.⁸ Her iki listedeki işletmeler katma değeri düşük ürünler imal ettiklerinden Karabük'ten ihracatın katma değeri düşük ürün ihracatı olduğu sonucu çıkarılır. Yapılandırılmamış mülakatlardan Eskipazar OSB'de elektronik yonga üretimi yapacak bir işletmeye parsel tahsis edildiği öğrenilmiştir. Bu halde 2030'a kadar Eskipazar OSB'de üretime başlayacak işletmelerle birlikte Karabük'ün ihracatında yüksek teknolojlili ürünlerin de yer alması beklenmektedir.

Karabük'ten ihraç edilen eşyanın sadece %10'u Karabük Gümrük Müdürlüğü'ne sunulmakta, geri kalan eşyanın gümrük işlemleri diğer gümrük müdürlüklerinden gerçekleştirilmektedir. Tablo 8 ile tablo 9 karşılaştırıldığında bu sonuca erişilmektedir. Bu durum Karabük'te yerleşik gümrük müşaviri, gümrük müşavir yardımcısı sayısını olumsuz etkilemektedir. Karabük gümrüğünün dışarı açılan kapısı olmadığı için ihracat yükü taşıyan araçlar Zonguldak Gümrük Müdürlüğü veya diğer gümrük kapılarına transit beyannamesi kapsamında sevk edilmekte ve çıkış işlemleri varış gümrük idarelerinde gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle Filyos limanının faaliyete geçmesi Karabük ili açısından oldukça önem taşımaktadır.⁹

---

⁷ https://www.karabuktso.org.tr/dosyalar/ihracat_yapan.pdf erişim 21/01/2024.

⁸ <https://www.safranbolutso.org.tr/dis-ticaret/safranboluda-ihracat-yapan-firmalar/> erişim 13/02/2024.

⁹ <https://youtu.be/566tGmIFPZw?t=262> "Batı Karadeniz Ekonomi - Bölüm 1" erişim 25/02/2024.

Karabük'ten ihracat sisteminin alt sistemlerinin tahlil sonuçları Karabük'ten ihracatın durumunu ortaya koyacaktır. Pazarlama, üretim, gümrükleme, ödeme, nakliye alt sistemleri sırasıyla ele alınmaktadır.

1.1. Pazarlama

Yapılandırılmamış mülakat¹² ve gözlemlerden edinilen bilgiye göre Karabük'ten ihracatçı işletmelerin ve ürünlerinin yurtdışında tanıtımı ziyaretler, müşteriler, yurtdışı mağazalar, fuarlar, ürün kataloğu, broşürler, internet ortamında ya da araçlarla gerçekleşmektedir. Yurtdışındaki müşterilerin tanınması da aynı yöntemlerle gerçekleşmektedir. Karabük'te faal birkaç firmanın, markanın örneğin LCW, Ramsey, Arma Deri'nin yurtdışında mağazaları olduğundan hem ihracatçı hem de ithalatçı durumundadır. Anılan işletme ya da markalar hammadde ve yarı mamulden başlayarak son kullanıcıya kadar eklemli çalışmaktadır. Örneğin LCW Angola'dan Zambiya'ya kadar 63 ülkede kendi mağazalarında kendi ürünlerini satmaktadır.¹³ Ramsey ise Azerbaycan'dan Ukrayna'ya kadar 16 ülkede ürünlerini satmaktadır.¹⁴ Arma Deri'nin ürünleri 21 ülkede satılmaktadır.¹⁵ Yurtdışında mağazaları bulunan işletmelerin ihracat birimleri personeli ithalat müşterisi aramamaktadır. Bu birkaç firma ya da markanın haricindeki üreticiler ithalatçı müşterilerine tek seferlik ya da aralıklı ihracat gerçekleştirmektedir. Genelde gelen

---

¹² İhracatçı işletmelerin ihracat birimleri personeli ile kayıt alınmadan, anlık sorular ve cevaplar şeklinde, yapılandırılmamış mülakat gerçekleştirilmiştir. 2022-2024 yılları arasında bazı işletmeler ziyaret edilmiş, personele önceden sıralı yazılı ya da sözlü sorular şeklinde değil sohbet ortamında açık uçlu sorular şeklinde gerçekleştirilmiştir.

¹³ <https://corporate.lcwaikiki.com/hakkimizda> erişim 11/12/2023.

¹⁴ <https://www.ramsey.com.tr/magazalarimiz> erişim 11/12/2023.

¹⁵ <https://www.karabuknethaber.com/dunya-markasi-arma-deri-safranboluda-uretiliyor> erişim 11/12/2023.

---

taleplere teklif hazırlama şeklindeki pazarlama anlayışı nedeniyle işletmeler aşırı fiyat rekabetine maruz kalmaktadırlar.

Pazarlama sisteminin önemli bir ögesi internettir. Karabük'ten ihracat yapan işletmelerin elektronik pazarlama sistemleri gelişime açıktır. Türkiye'de elektronik ihracatta başarılı işletmeler vardır. Örneğin <https://www.sefamerve.com/> 6 dil ve ABD'den Yunanistan'a kadar 63 ülke için hizmet vermektedir. Karabük merkezli işletmelerin internet sayfaları genelde sadece Türkçedir. İnternette müşteriye erişim, müşterinin bilgilendirilmesi kısıtlı olduğundan ihracat olumsuz etkilenmektedir. Örneğin Ramsey Bakü mağazasında bulunan ürünlere, bedenlerine, fiyatlarına ve özelliklerine internette erişim olması halinde Bakü'yü ziyaret eden bir yabancı mağazaya gidip gitmemeye kolay karar verme, böylece ihracat artışı sağlama ihtimali vardır.

1.2. Üretim

Karabük'ten ihracat sisteminin pazarlama alt sisteminden sonra üretim alt sisteminin genel niteliklerini özetlemekte yarar vardır. Öncelikle işletmelerin yerleşimini gözlemlediğimizde bir kısmının Karabük Organize Sanayi Bölgesi'nde bir kısmının Karabük şehir merkezinde bir kısmının ise ilçelere dağılmış olduğunu görüyoruz. Bazı işletmeler birbirinden uzak birkaç ayrı tesiste mal üretmekte ve depolamaktadır. Özellikle şehir merkezindeki işletmelerin üretimde otomasyon, robotik sistemlerden ziyade alışlagelen emek yoğun üretimi sürdürdükleri görülmektedir. Organize sanayi bölgesindeki işletmeler teşviklerden yararlandıklarından ihracatta rekabet üstünlüğü elde etmektedir. Bazı işletmeler üretim yönetiminde elektronik kaynak planlaması yazılımı kullanmaktadır. Üretimde kalite ve sertifikasyon, çevreye duyarlılık, verimlilik şuuru artmaktadır. Karabük Üniversitesi Demir Çelik Enstitüsü Margem Laboratuvarları ürün deneyleri hizmeti sunarak üretimde kalite ve sertifikasyon hususunda destek sunmaktadır. Karabük

Üniversitesi İşletme Fakültesi de üretim yönetiminin iyileştirilmesi hususunda işletmelerden gelecek taleplere açıktır.

1.3. Gümrükleme

Gümrükleme hizmetleri hem kamu hem de özel kesimce yürütüldüğünden ayrı ayrı değerlendirmek gerekir. Safranbolu'dan ihracata dair 1924'te Ticaret ve Sanayi Odası tarafından neşir olunan mecmuada kayıt bulunduğu belirtilmiştir (Eski, 2018: 132). Karabük'ten ihracata dair Gümrük ve İnhisarlar Vekâlet'inin 38391/1899 sayılı 7 Temmuz 1937 tarihli yazısında Ankara Gümrük Müdürlüğü'ne bağlı olmak üzere Karabük'te 2'nci sınıf bir gümrük başmemurluğu kurulduğu 2 Ağustos 1937 tarih 3672 sayılı Resmî Gazete'nin 8.542'nci sayfasında yer almaktadır. Karabük'te kamu gümrük hizmetleri zamanla statüsü değişerek 1937'den beri sunulmaktadır. Günümüzde Karabük Gümrük Müdürlüğü her türlü ithalat, ihracat, transit, antrepo işlemlerini yapmaya yetkili statüdedir.¹⁶ Gümrük müdürlüğü ihracatçılara hızlı¹⁷ ve mümkün olduğunca hatasız hizmet sunarak Karabük'ten ihracata katkı sunmaktadır. Ayrıca gümrük müdürlüğü Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü öğrencilerinin yetişmesine de katkı sunmaktadır.

Kamu gümrük hizmet tesislerinde konum ve mekân bakımından bazı iyileştirmeler gereklidir. Karabük Gümrük Müdürlüğü, Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. fabrika sahası içinde tahsis edilen tesiste hizmet vermektedir. Karabük Gümrük Müdürlüğü'ne erişim oldukça sıkıntılıdır. Özel araçla Kardemir nizamîyesine kadar gelinmekte özel araç otoparka bırakılmakta, Kardemir'in fabrika içi servis aracı beklenmektedir. Gümrük Müdürlüğü'ne giriş çıkış yapan mükellefler

---

¹⁶ <https://dogumarmara.ticaret.gov.tr/baglanti-idarelerimiz/karabuk-gumruk-mudurlugu> erişim 18/12/2023.

¹⁷ Örneğin Muratbey Gümrük Müdürlüğü'ndeki gecikme için bkz. <https://youtu.be/ADIk2NhuCTs> erişim 01/01/2024.

ve personel zorluk yaşamaktadır.¹⁸ Bu haliyle adeta gümrük Karabük'ten soyutlanmıştır. Sanki Kardemir'e hizmet veren bir kurum gibidir.¹⁹ Bakanlık bu durumu kabullenmiş görünmektedir. Oysa günümüzde Kardemir Karabük'ün en büyük ihracatçısı değildir. Kardemir'in ihracatı Karabük ihracatının yaklaşık %10'u kadardır.

Karabük Gümrük Müdürlüğü'nün yeni hizmet tesisleri alanı ihtiyacı 2010'lu yılların başında fark edilmiştir. Karabük Gümrük Müdürlüğü hizmet tesislerinin yatırım programına alındığı, etüt proje işlerinin yaptırılacağı T.C. Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Performans Programı 2011'in 58'inci sayfasında belirtilmektedir.²⁰ Uzun bir aradan sonra Karabük Gümrük Müdürlüğü yeni tesisleri için 2017'de girişimlerde bulunulmuştur. Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci Şubat 2017'deki Karabük ziyaretinde "... Karabük ilimize yakışan hizmeti verebilmek için de Karabük Gümrük Müdürlüğü hizmet binası yapılması düşünülen arsada problem yok ise, buranın temelini inşallah en kısa sürede hep beraber atarız. ..." ²¹ beyanatında bulunmuştur. Ağustos 2017'de Karabük milletvekili Burhanettin Uysal'ın,

---

¹⁸ <https://www.karabukderinhaber.com/karabuk-gumruk-mudurlugu-icin-yer-arayisina-girildi> erişim 31/12/2023. Gümrük Müdürlüğüne erişimle ilgili şahsen de zorluk yaşadığımı belirtmek isterim.

¹⁹ "01.05.1986 tarihinde özel gümrük olarak Karabük Demir Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünün ihtiyacı için yurtdışından getirilen eşyaların gümrük işlemlerini yapmak üzere Ankara Gümrükleri Başmüdürlüğüne bağlı birinci sınıf Gümrük Baş memurluğu statüsünde kurulmuştur. ..." <https://dogumarmara.ticaret.gov.tr/baglanti-idarelerimiz/karabuk-gumruk-mudurlugu> erişim 08/02/2024.

²⁰

http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/HMCau+GumrukPERFORMANS_PROGRAMI_2011.pdf erişim 06/01/2024.

²¹ <http://www.karabuk.gov.tr/gumruk-ve-ticaret-bakani-bulent-tufenkci-ilimizi-ziyaret-etti> erişim 05/01/2024.

“... Gümrük Müdürlüğü yeni Hizmet Binası süreci hızla ilerliyor. 7.464 m² alan üzerinde 2.858 m² kapalı alan şeklinde etüt proje ihalesi²² yapılacak olan Karabük Gümrük Müdürlüğü hizmet binası, 2018 yatırım bütçesine inşaat olarak teklif edilerek, 2018 yılında inşaatına başlanılacak.”²³

ifadesine rağmen gerçekleştirilememiştir. Ekim 2018’de Vali Kemal Çeber ve Karabük heyeti Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan’ı ziyaretlerinde yeni Karabük Gümrük Müdürlüğü hizmet tesisi için destek talep etmiştir.²⁴ TOBB 2018 Dilekleri İnceleme Komisyonu Raporu’nun 13’üncü sayfasında Karabük Gümrük Müdürlüğü talebine ilişkin rapor metni aşağıdadır:

“15- Karabük İlinde ithalat ve ihracatla uğraşan firmalara hizmet veren Gümrük İl Müdürlüğü’nün Kardemir A.Ş faaliyet sahası içerisinde hizmet vermesi nedeniyle yeni bir mekâna kavuşturulması talebi.

Birliğimiz tarafından Ticaret Bakanlığı’na iletilen talebe ilişkin olarak “Karabük Gümrük Müdürlüğü’nün mevcut yerinin yetersiz kalması nedeniyle Karabük İli, Merkez İlçesi, Zobran Köyü, Hamzalar Mevkiinde bulunan arazi Bakanlığımıza tahsis edildi. Yapım işine ilişkin mülga Başbakanlıktan izin alındı. Yeni hizmet binasının proje ve ihale dosyası hazırlandı. Ancak tasarruf tedbirleri kapsamında yeni hizmet binası yapım işlerine ara verildi. Çalışmayı önümüzdeki dönemde tasarruf tedbirlerinin sona ermesinin

---

²² İhale kayıt no: 2017/415753 tanart mimarlık mühendislik inş.san. ve tic.ltd.şti. ihaleyi kazanmıştır.

<https://www.malihakem.com/ihaleler/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-yaptirilmasina->

[iliskin-mimarlik-ve-muhendislik-uygulama-projeleri-ile-ihale-dokumaninin-](https://www.malihakem.com/ihaleler/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-yaptirilmasina-iliskin-mimarlik-ve-muhendislik-uygulama-projeleri-ile-ihale-dokumaninin-)

[hazirlanmasi_ih336436.html](https://www.malihakem.com/ihaleler/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-yaptirilmasina-iliskin-mimarlik-ve-muhendislik-uygulama-projeleri-ile-ihale-dokumaninin-hazirlanmasi_ih336436.html)

<https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Ortak/IhaleArama/index.html> erişim

31/12/2024. “Karabük ili Merkez Zobran Mahallesinde bulunan, mülkiyeti hazineye ait 113 ada 15 parsel, 113 ada 21 parsel taşınmazlar üzerine yapılması planlanmaktadır.” erişim 31/12/2023.

²³ <https://www.brtv.com.tr/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-ihalesi-22-agustosta/> erişim

31/12/2023. <https://www.haberturk.com/yerel-haberler/haber/55456585-karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-ihaleye-cikiyor> erişim 31/12/2023.

²⁴ <http://www.karabuk.gov.tr/vali-kemal-ceber-ve-karabuk-heyeti-ticaret-bakani-pekcani-ziyaret-etti> erişim 05/01/2023.

ardından yapacağız ve İl Müdürlüğümüzün yeni binasında faaliyete bulunmasını sağlayacağız.” cevabı alınmıştır.”²⁵

Karabük ili Merkez Zobran Mahallesinde bulunan, mülkiyeti hazineye ait 113 ada 15 parsel, 113 ada 21 parsel taşınmazlar üzerine yapılması planlanıp mimarlık ve mühendislik uygulama projeleri ile ihale dokümanının hazırlanması ihalesi yapılmış, Tanart Mimarlık Mühendislik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti. ihaleyi kazanmış, 15 Eylül 2017’de sözleşme imzalanmıştır.²⁶ Günümüzde anılan parseller 18/04/2017 Tarihli 3402 S.Y.Nın 22/A Md. gereğince yenilemenin tescili işlemi ile pasife alınmış, 113 ada 15 parsel 223 ada 15 parsel olarak, 113 ada 21 parsel ise 223 ada 21 parsel olarak hareket etmiş, toplam 7.467,04 metrekare tarla olarak görüntülenmektedir. Sonuç olarak Karabük Gümrük Müdürlüğü yeni hizmet tesislerinde hizmet verebilirse Karabük ihracatına olumlu yansıtacaktır.

Ekran alıntısı 1: Karabük Gümrük Müdürlüğü yeni tesislerinin planlandığı parseller

Kaynak: <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr>²⁷

²⁵<https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2019/TOBB->

[D%C4%B0LEKLER%C4%B0%20%C4%B0NCELEME%20KOM%C4%B0SYON%20RAPORU_2018.pdf](https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2019/TOBB-D%C4%B0LEKLER%C4%B0%20%C4%B0NCELEME%20KOM%C4%B0SYON%20RAPORU_2018.pdf) erişim 31/12/2023.

²⁶ İhale Kayıt No 2017/415753 <https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Ortak/IhaleArama/index.html> erişim 05/01/2024.

²⁷ <https://parselsorgu.tkgm.gov.tr/#ara/cografi/41.14359028584071/32.66768574714661> erişim 05/01/2024.

Karabük'ten eşya ihracatı Karabük Gümrük Müdürlüğü kayıtlarına göre ve tüm gümrüklerdeki kayıtlara göre farklılık arz etmektedir. Karabük merkezli işletmelerin ihracat değerlerinin yaklaşık %10'u Karabük Gümrük Müdürlüğü'nde işlem görmektedir. Örneğin 2022'de Karabük ihracatı 328.599.763²⁸ USD iken Karabük Gümrük Müdürlüğü'nde 30.705.666 USD'lik²⁹ işlem yapılmıştır. 2022'de 829 çıkış beyannamesi düzenlenmiştir.³⁰ Bu halde günde yaklaşık 2,7 ihracat beyannamesi işlem görmüştür. Yine 2022'de 264 kaçakçılık olayı gerçekleşmiş, bu eşyaların gümrüklenmiş değeri 4.692.280.000₺'dir.³¹

Tablo 2: Karabük gümrük müdürlüğünden ihracat, 2022

Fasıl	Fasıl adı	USD
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	3.335.075
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	933.612
72	Demir ve çelik	13.279.549
73	Demir veya çelikten eşya	1.957.282
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	7.864.089
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	3.336.059
	Yıl toplamı	30.705.666

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/>³²

²⁸<https://iz.tuik.gov.tr/#/showcase/SC-2851FY777F34D2R/db-6cbhp1cen5a71i7?filters=18792%3D2022%2619716%3D78%20-%20KARAB%C3%9CK&token=8d79727fff862a891ce574d27220bfebbf66fecfd> erişim 29/12/2023.

²⁹ <http://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/menu.zul> erişim 29/12/2023.

³⁰ <http://www.karabuk.gov.tr/2022-yilinda-karabuk-gumruk-mudurlugu-uzerinden-ihracat-rakamlari-bir-onceki-yila-oranla-526-artis-gosterdi> erişim 19/12/2023.

³¹ <http://www.karabuk.gov.tr/2022-yilinda-karabuk-gumruk-mudurlugu-uzerinden-ihracat-rakamlari-bir-onceki-yila-oranla-526-artis-gosterdi> erişim 29/12/2023.

³²

<https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/disticaret.zul?param1=8&param2=21&sitcrev=0&isicrev=0&sayac=5810> erişim 30/12/2023.

Tablo 2’de görüldüğü üzere Karabük Gümrük Müdürlüğü’nden ihracatın dağılımında 72’nci fasıla dahil edilen demir ve çelik ile 84’üncü fasıla dahil edilen eşyalar önemli bir yer kaplamaktadır.

Tablo 3’te Karabük Gümrük Müdürlüğü’nden ihracatın ülkelere göre dağılımı görülmektedir. Karabük Gümrük Müdürlüğü’nden Aralık 2022’de 23 farklı ülkeye ihracat gümrük işlemi yapılmıştır. Daha ziyade Avrupa ve Afrika ülkelerine ihracat yapılmıştır.

Tablo 3: Ünelere göre Karabük Gümrük Müdürlüğünden işlem gören ihracat, Aralık 2022

Ülke	USD
400 - ABD	1.365.169
4 - Almanya	1.122.700
220 - Mısır	627.875
216 - Libya	499.402
17 - Belçika	281.931
370 - Madagaskar	277.770
404 - Kanada	178.018
456 - Dominik Cumhuriyeti	171.549
38 - Avusturya	162.895
11 - İspanya	91.033
268 - Liberya	85.774
342 - Somali	83.529
18 - Lüksemburg	78.968
204 - Fas	72.171
1 - Fransa	67.981
252 - Gambiya	64.806
3 - Hollanda	64.383
46 - Malta	47.205
318 - Kongo	39.856
330 - Angola	28.005
10 - Portekiz	25.003
248 - Senegal	21.963
388 - Güney Afrika Cumhuriyeti	5.204
Toplam	5.463.190

Kaynak: <https://iz.tuik.gov.tr/>³³

³³<https://iz.tuik.gov.tr/#/showcase/SC-2851FY777F34D2R/db-2fo7b9a02eedcr4?filters=18792%253D2022%252619716%253D78%20-%20KARAB%253D%252619283%253D1%20-%20Fransa%252619283%253D3> erişim 30/12/2023.

Karabük'te özel kesim gümrük hizmetleri Türkiye'nin genelinde olduğu gibi yetersizdir. Karabük'te üretilen eşyanın yaklaşık %90'nunun Karabük dışındaki gümrük müdürlüklerinde işleme tabi tutulmasının birçok nedeni vardır. Şubat 2021'de Karabük Gümrük Müdür Vekili Mustafa Yüzkat Karabük ihracatçıların gümrük işlemlerini limanların olduğu gümrüklerde yaptırdığını ifade etmiştir.³⁴ Öncelikle 2023 yılı sonu itibariyle Karabük merkezli Karabük'teki üretici ihracatçılara hizmet sunan Karabük'te ikamet eden gümrük müşaviri yoktur, 1 gümrük müşavir yardımcısı³⁵ vardır. Gümrük müşavirliği hizmeti sunan hükmi şahıs Karabük Gümrük Müşavirliği Limited Şirketi'nin kuruluş ana sözleşmesi Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 06 Şubat 2017 tarih ve 9257 sayılı nüshasının 170'inci sayfasında yayınlanmıştır. Anılan şirket tespit edebildiğimiz kadarıyla merkezi Karabük olan ilk gümrük müşavirlik hizmeti sunan öncü tüzel kişiliktir. Karabük'te ikamet eden gümrük müşavirinin bulunmamasının en önemli nedeni Türkiye'deki toplam gümrük müşaviri ve müşavir yardımcısı sayısı yetersizliğidir. 14 Kasım 2023 itibariyle Türkiye'de 10,604 gümrük müşavir yardımcısı, 3.593 gümrük müşaviri, 370

---

³⁴ <https://www.karabukderinhaber.com/89-tir-ihracat-islemlerini-yaparak-ilmizden-ayrildi> erişim 31/12/2023. <http://www.karabuk.gov.tr/dunya-gumruk-gunu-kutlandi> erişim 31/12/2023.

³⁵ Gümrük müşavir yardımcılarının yetkileri sınırlıdır. Gümrük Kanunu madde 226 – 2. Gümrük müşavir yardımcılarını bir gümrük müşavirinin yanında çalışır ve onun adına gümrük idarelerinde iş takip edebilirler. Gümrük müşavir yardımcılarının gümrüklerde iş takibine ilişkin sınırlandırmalar yapmaya Gümrük Müsteşarlığı yetkilidir. 3. (Ek: 18/6/2009-5911/55 md.) Stajyerler, gümrük idarelerinde iş takibi yapamaz. 4. (Ek: 18/6/2009-5911/55 md.) Gümrük müşavir yardımcılarının ve stajyerlerin fiil ve hareketlerinden doğacak mali sorumluluk, yanında çalıştıkları gümrük müşavirine aittir.

yetkilendirilmiş gümrük müşaviri bulunmaktadır.³⁶ 10 yıl önce 2013'te 3.017.000³⁷ adet ihracat beyannamesi işlem görmüşken 2022'de yaklaşık 2 kat 4,9 milyondan fazla ihracat beyannamesi işlem görmüştür.³⁸ 10 yıl önce 3.017.000 adet ihracat beyannamesine karşılık 3.016 gümrük müşaviri varken 2023'te 4,9 milyon ihracat beyannamesine karşılık 3.593 gümrük müşavirinin olmasının nedenleri düşündürücüdür. Karabük'ten ihracatın artması için özel kesim gümrük hizmetlerinin hem niteliğinin hem de niceliğinin artırılması gerekir. Karabük'ten ihracatın artırılması için gümrük müşaviri, müşavir yardımcısı ve stajyerler sayısının artırılması gerekir, yakın zamanda bu artışın olması imkânsızdır çünkü Türkiye'deki toplam sayı yetersizdir. Gümrük müşavirleri ve gümrük müşavir yardımcılarının yaklaşık yarısı İstanbul Bölge Müdürlüğü sahasında faaliyet göstermesine rağmen bu sahada dahi yeterince bulunmamaktadır.³⁹ Nitekim İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği Başkanı Serdar Keskin'in T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 25 Nisan 2017 tarih ve 2017/1899-EA sayılı yazıda yetersizlikler, yetersizliklerin yol açacağı sorunlar aktarılmıştır.⁴⁰ Karabük ihracatçılarının gümrük işlemlerini başka gümrük idarelerinden yapmalarının sebeplerin birisi de Karabük'te gümrük müşaviri olmamasıdır. Karabük OSB'deki

---

³⁶

<https://ticaret.gov.tr/data/62138a6a13b87612080b4e46/g%C3%BCmr%C3%BCk%20m%C3%BC%20say%C4%B1s%C4%B1.pdf> erişim 01/12/2023.

³⁷ T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İdare Faaliyet Raporu 2013, s. 47.

³⁸ <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/gumruklerde-gecen-yil-4-9-milyon-ihracat-beyannamesi-islem-gordu/2797754> erişim 02/12/2023.

³⁹ Gümrük müşavirleri adları ve iletişim bilgileri için bkz <https://uygulama.gtb.gov.tr/GMBS/MusavirBilgileri.aspx> erişim 17 /12/2023

⁴⁰

https://www.mergumder.org.tr/_yuklenenDosyalar/_dernekDuyurulari/igmd_duyuru_22051_20170522192858.pdf erişim 02 /12/2023. Ayrıca

firmaların çoğu gümrük müşaviri İstanbul'da olduğundan İstanbul gümrüklerinden işlem yapmaktadır. Bu durum Karabük ekonomisi, ihracatın gelişimi açısından katma değer kaybına sebep olmaktadır.

Gümrük idarelerinde işlem gören ihracat beyannamesi sayısı Ekim 2022 itibarıyla bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %5,6 artarak 4 milyonu aşmıştır.⁴¹

Tablo 4: Bölge Müdürlüklerine Göre Gümrük Müşavir ve Yardımcısı Sayıları, 2013

Bölge müdürlükleri	Gümrük müşaviri	Gümrük müşavir yardımcısı
Orta Anadolu Bölge Müdürlüğü	208	305
Batı Akdeniz Bölge Müdürlüğü	29	67
Uludağ Bölge Müdürlüğü	139	400
Trakya Bölge Müdürlüğü	13	42
Doğu Anadolu Bölge Müdürlüğü	-	4
GAP Bölge Müdürlüğü	20	56
İpekyolu Bölge Müdürlüğü	5	7
Ege Bölge Müdürlüğü	360	731
İstanbul Bölge Müdürlüğü	1956	4333
Doğu Marmara Bölge Müdürlüğü	30	62
Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü	21	43
Fırat Bölge Müdürlüğü	2	2
Orta Karadeniz Bölge Müdürlüğü	8	11
Doğu Karadeniz Bölge Müdürlüğü	6	11
Orta Akdeniz Bölge Müdürlüğü	215	532
Batı Marmara Bölge Müdürlüğü	4	11
Toplam	3016	6618

Kaynak: T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İdare Faaliyet Raporu 2013, sf. 49-50.

1.4. Ödeme

Karabük'ten ihracat sisteminin bir diğer ögesi ödeme sistemidir. Karabük'te demir çelik fabrikasının kurulması ödeme ihtiyaçlarını doğurmuş buna mukabil Türkiye İş Bankası'nın Karabük'te şube açması bakanlar kurulunca 14/7/1948'de kararlaştırılmış⁴², Yapı Kredi Bankası'nın şube açmasına 24/4/1951'de bakanlar kurulu

⁴¹ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) Ekim 2023, s. 35. <http://onikinciplan.sbb.gov.tr/> erişim 02 /12/2023.

⁴² Resmî Gazete 02 Ağustos 1948'nin tarihli 6973 sayılı nüshasının 14.510'ncü sayfası.

toplantısında izin verilmiştir.⁴³ 29/12/2023 itibariyle Karabük'te 25 banka şubesi hizmet vermektedir.⁴⁴ Bu şubelerde 2022 yılı itibariyle 323 personel çalışmaktadır.⁴⁵ Bu şubelerin personelinin dış ticaret işlemleri becerilerine dair verilere erişilememiştir. Şube personelinin ihracatçılardan gelen talepleri banka genel müdürlüğündeki uzmanlara ilettiği görülmektedir. Bu halde işlem süreci uzamakta, ihracatçılara yakınlık, ödemelere ilişkin danışmanlık, bilgi aktarımı zayıflamaktadır. Karabük ihracat sisteminin bir diğer eksiği ihracatçılara destek sunan Türk Eximbank'tır. Karabük'te günümüzde Türk Eximbank (Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.) şubesi ya da irtibat ofisi yoktur.⁴⁶ Ofisin açılması talebi ilgililere, yetkililere 2018'de iletilmiştir. Karabük TSO Meclisi ve Yönetim Kurulu 02 Ağustos 2018'de Eximbank Karabük ofisi için Karabük milletvekillerini TBMM'de ziyaret etmiştir.⁴⁷ Hemen sonra Ekim 2018'de Karabük Valisi Kemal Çeber yeni Karabük Gümrük Müdürlüğü hizmet binası, ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması, ihracatçılar ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ile yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence sağlanması, yurtdışında yapılacak

⁴³ Belge Özeti: Yapı ve Kredi Bankası'nın, Balıkesir, Edremit, Ceyhan ve Karabük'te birer şube açmasına izin verilmesi. Yer Bilgisi: 125 - 33 - 12 Dosya Ek: 12-53 Belge Tarihi : 24/04/1951-00.00.0000 Kurum : 30-18-1-2 / KARARLAR DAİRE BAŞKANLIĞI (1928-) Dili : Türkçe

⁴⁴ <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65> erişim 29/12/2023. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna göre 30 şube vardır. Şube başına düşen nüfus 8.401'dir. <https://www.bddk.org.tr/BultenFinTurk> erişim 25/02/2024.

⁴⁵ Türkiye Bankacılık Sistemi'nde Seçilmiş Göstergelerin İllere ve Bölgelere Göre Dağılımı 2022 Türkiye Bankalar Birliği, Rapor kodu: YT06 Haziran 2023, s. 5. https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/istatistikraporlar/ekler/4098/Bankacilik_Sisteminin_Cografi_Dagilimi_2022.pdf erişim 29/12/2023.

⁴⁶ <https://eximbank.gov.tr/interaktif-faaliyet-raporlari/2020/tr/m-3-9.html> erişim 10/12/2023.

⁴⁷ <https://www.brtv.com.tr/karabuk-tsonun-tbmm-ziyareti/> erişim 10/12/2023.

yatırımlar ile ihracat amacına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesi amacıyla Eximbank Karabük Şubesinin açılması yönünde dönemin Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'dan destek talep etmiştir.⁴⁸ Ticaret İl Müdürü Feridun Karataş Karabük'te Eximbank'ın ofisinin açılması halinde olumlu beklentileri Şubat 2020'de ifade etmiştir. İhracatın artırılacağı, ihraç ürünlerinin pazarlarının çeşitleneceği, rekabet gücünün yükselerek risksiz ortam sağlanacağı, her firma için ayrı faiz oranı program limiti ve vergi istisnasından istifade edileceğini belirtmiştir.⁴⁹ 19 Ağustos 2021'de Karabük TSO ve Eximbank işbirliğiyle "İhracatın Finansmanında Türk Eximbank" bilgilendirmesi elektronik olarak sunulmuştur.⁵⁰ Karabük Ticaret ve Sanayi Odası (KTSO) Yönetim Kurulu Başkanı Fatih Çapraz, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Cenk Gedikoğlu ve önceki dönem Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Mescier, Türk Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Genel Müdür Yardımcısı M. Çağrı Altındağ'ı 28 Kasım 2022'de ziyaret etmiştir.⁵¹ Türk Eximbank Karabük irtibat ofisinin Karabük TSO'nun yeni hizmet binasında açılması hususunda dilekçe verilmiştir.⁵² Sonuç olarak Karabük'te Türk Eximbank'ın eksikliğini hissedildiği ve Türk Eximbank'ın ihracata katkı bilincinin olduğu görülmektedir.

1.5. Nakliye

Karabük'ten ihracatta nakliye sistemine gelince, nakliyenin büyük oranda karayolu marifetiyle yapıldığı gözlenmektedir. 1930'lu yıllardan beri Karabük

---

⁴⁸ <https://www.karabukanahaber.com/vali-ceber-eximbank-karabuk-subesinin-acilmasi-icin-destek-istedi/5335/> <http://www.karabuk.gov.tr/vali-kemal-ceber-ve-karabuk-heyeti-ticaret-bakani-pekcani-ziyaret-ettierisim-10/12/2023>.

⁴⁹ <http://www.karabuk.gov.tr/2018de-2967-olan-sirket-sayimiz-2019-yilinda-3070-oldu> erişim 10/12/2023.

⁵⁰ <https://karabuktso.org.tr/ihracatin-finansmaninda-turk-eximbank-seminergerceklesti/7329/> erişim 10/12/2023.

⁵¹ <https://karabuktso.org.tr/turk-eximbanka-ziyaret/9800/> erişim 10/12/2023.

⁵² <https://www.brtv.com.tr/baskan-capraz-calisma-ve-yatirimlari-degerlendirdi/> erişim 10/12/2023.

demiryoluna bağlı olmasına rağmen ihracatta demiryolu tercih edilmemektedir. Filyos limanının ticari kullanıma açılmasıyla⁵³ Filyos limanına kadar demiryolu limandan sonra denizyolu ile ihracatın önem kazanması beklenmektedir (Çetinkaya, Tarihsiz: 17). Kardemir Genel Müdürü Hüseyin Soykan bu durumu ifade etmiştir:

“... gerek ihracatımızda, gerekse ithalatımızda rekabet gücümüzü artırmamız için Filyos Limanı olmazsa olmazımız. Sadece Kardemir için değil, tüm bölge için de büyük önem taşıyan bu liman, aynı zamanda tüm Karadeniz’in dünyaya açılan kapısı olacak, bölgemizi önemli bir ticaret ve sanayi merkezi ve lojistik üssü haline getirirken, ülkemizi de denizcilik alanında bölgesel liderliğe bir adım daha yaklaştıracaktır.” (Soykan, 2019: 103).

Fotoğraf 2: 1932 yılında Karabük İstasyonu, (Hikmet Şeyhoğlu Arşivi)

Kaynak: Lütfiye Göktaş Kaya⁵⁴

⁵³ “... Bizim ihracat yapan Zonguldak, Karabük, Bartın’daki ihracatçılarımız, İç Anadolu’daki ihracatçılarımız Filyos Limanı’nın bir an evvel ticari kullanıma açılmasını ve bağlantı yollarının yapılmasını bekliyorlar. ...” 23 /12/2023 Cumartesi BİRİNCİ OTURUM Açılma Saati: 11.05 Durmuş Ali Keskinç (Karabük) 28’nci dönem 2’nci yasama yılı 44’ncü birleşim 23 Aralık 2023 Cumartesi <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=14a992bd-5aca-4271-aacd-018c95d88c40&BaslangicSayfa=18&BitisSayfa=18> erişim 29/12/2023.

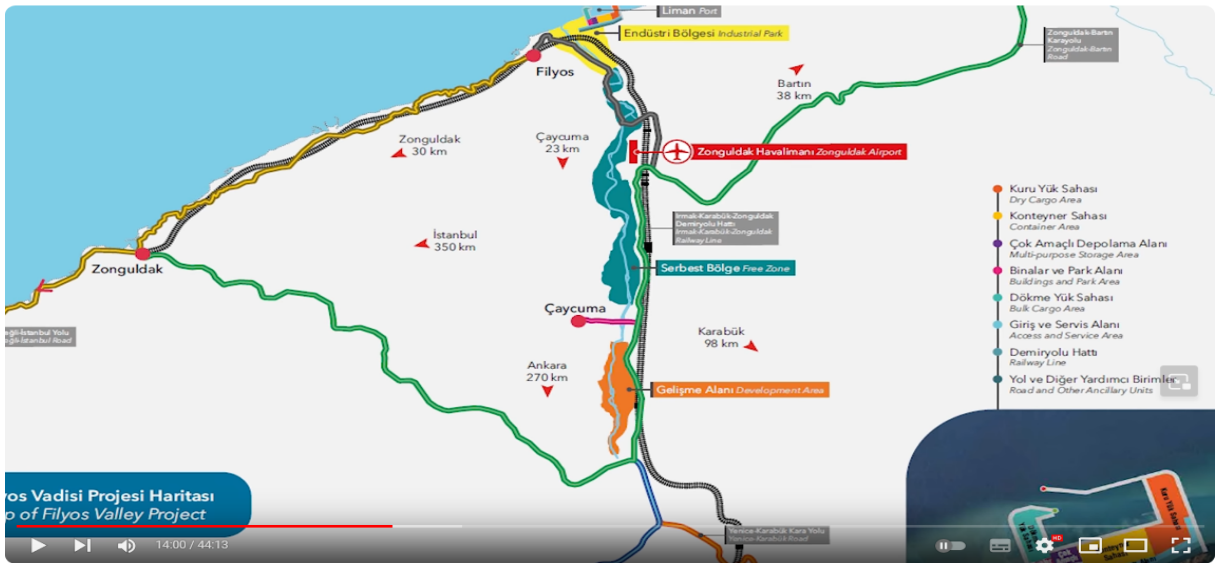
⁵⁴ Lütfiye Göktaş Kaya, “Karabük Kent Kimliği İçinde İstasyon Binasının Yeri”, XX. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Sakarya, 02-11-2016 / 05-11-2016, 504-518, <http://www.xxortacag.sakarya.edu.tr/pdf/33lgkaya.pdf> erişim 14/02/2024.

Harita 2: Irmak-Filyos Demiryolu Hattı

Kaynak: <https://youtu.be/55>

Harita 3: Filyos Vadisi Projesi

Kaynak: <https://youtu.be/56>

⁵⁵ <https://youtu.be/eB4Ff7Vy8-Y?t=302> "Irmak - Filyos Demiryolu Hattı'nın 98. yılı anısına..." TCDD - Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları, erişim 08/01/2024.

⁵⁶ <https://youtu.be/566tGmIFPZw?t=840> Erişim 25/02/2024.

İhracat nakliyesinde demiryolu genelde tercih edilmemektedir.⁵⁷ Karabük-Ülkü Lojistik Müdürlüğü'nden 2022 yılı içerisinde 6.000.000 yük taşınmış ve 431.776.617₺ gelir elde edilmiştir. Yurtdışı taşımalarında Türkiye-Avrupa, Türkiye-Ortadoğu ve Türkiye-Orta Asya ülkelerine yapılmakta olup, 2022 yılında 606.490₺ gelir elde edilmiştir.⁵⁸

Karabük'ten geçen demiryolu hattı Karadeniz'de Eren limanına bağlıdır. Karabük çift yol ile Gerede'de otoyola bağlanmaktadır. Yine çift yol ile Kastamonu'ya bağlıdır. Karabük Gümrük Müdürlüğü'nden 2022'de 1.339 TIR çıkışı gerçekleşmiştir.⁵⁹ Karabük'ün lojistik merkez olma ihtimali, imkânı vardır. Özellikle Eskipazar Organize Sanayi Bölgesi bu ihtimali arttırmaktadır. Nisan 2013'te Bursa'da Karabük TSO çağrısı ile lojistik merkeze paydaş olabilecek tüm taraflar (Karabük Valiliği, Karabük Belediyesi, Karabük Ticaret ve Sanayi Odası, Karabük Organize Sanayi Bölgeleri, Kamu Kurumları, Şirketler vd.) bir günlük çalışmaya davet edilmiş ve ilgili tüm veriler toplanmıştır.⁶⁰

1.6. İhracat sonrası hizmetler

Karabük'ten ihracatın büyük oranını ihracat sonrası hizmet gerektirmeyen eşyalar oluşturmaktadır. Karabük'ten ihraç ürünlerinin önemli kısmını 73, 84 ve 86 fasıldaki eşyalardan oluşmaktadır. Bu eşyalar ihraç sonrası ilk kurulum, çalıştırma, kullanıcı eğitimi, bakım, onarım, yedek parça temini, iade alma vb. hizmetleri

⁵⁷ Karabük İli Lojistik Merkez Fizibilitesi Projesi, BAKKA, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Karabük TSO, tarihsiz, s. 71.

⁵⁸ <http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-ulku-lojistik-mudurlugunden-2022-yilinda-6-milyon-ton-yuk-tasinmistir> erişim 07/01/2024.

⁵⁹ <http://www.karabuk.gov.tr/2022-yilinda-karabuk-gumruk-mudurlugu-uzerinden-ihracat-rakamlari-bir-onceki-yila-oranla-526-artist-gosterdi> erişim 19 /12/2023.

⁶⁰ T.C. Kalkınma Bakanlığı, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, Karabük TSO, Karabük İli Lojistik Merkez Fizibilitesi Projesi, s. 89.

gerektirmemektedir. Karabük'ten ihracat sonrası işletmelerin ihraç ürünlerine dair ne tür ve ne oranda ihracat sonrası hizmetler verdiğine dair toplu veriler temin edilememiş, birkaç işletmeye dair veri açık kaynaklardan alınmıştır. Örneğin Karçel A.Ş.'nin BMW'nin Macaristan'a fabrika yatırımında Yapı Merkezince taahhüt edilen Pres ve Gövde Binası'nın yapısal çelik imalat ve montaj işlerini üstlendiği anlaşılmaktadır.⁶¹

2. Dolaylı İhracata Katkı Sunan Kurum ve Kuruluşlar

Karabük'ten ihracata çok sayıda kurum ve kuruluş katkıda bulunmaktadır. Öncelikle Karabük'e ihracatı öğreten, ihracatın okulu Kardemir olmuştur.⁶² Kardemir'de yetişen personel Karabük'ten ihracatın artmasına katkı sunmuştur. Kardemir Karabük'te faaliyet gösteren işletmelere ihracatı öğretse de Kardemir'in toplam satışları içinde ihracat daima ikinci planda kalmıştır.⁶³ Bunun nedeni 1930'lu yıllardaki kuruluş gerekçesinden günümüze daima yurtiçi piyasaya dönük yatırım kararlarıdır.

Karabük ihracatına katkıda bulunan bir diğer kurum Karabük TSO'dur. Karabük TSO sanayi yatırımlarına ışık tutmaktadır. Bu çerçevede örneğin 2011'de Karabük

---

⁶¹<https://www.karcel.com.tr/detay-9-484-karcel%E2%80%99den-macaristan%E2%80%99a-rekor-ihracat.html> erişim 10/01/2024.

⁶² "... 1979'da İstanbul'a gitmek zorunda kaldığım zaman ... Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğündeki görevim nedeniyle ithalat ve ihracatı çok iyi öğrenmiş durumdaydım. ..." (Dizdar, 2016: 18-19).

⁶³ 1 Ocak – 30 Haziran 2023 döneminde yurtiçi satışlar 16.183.469.124TL iken ihracat sadece 606.202.616€'dir. İhracatın yurtiçi satışlara oranı yaklaşık %3,7'dir. "Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve bağlı ortaklıkları 30 Haziran 2023 tarihinde sona eren altı aylık ara hesap dönemine ait özet konsolide finansal tablolar ve sınırlı denetim raporu, s. 31. <https://www.kap.org.tr/tr/ek-indir/4028328c89555baa0189e52bec2420d6> erişim 16/02/2024.

Ekonomik Kalkınma ve Gelişim Stratejileri projesini⁶⁴, 2015'te Karabük Eskipazar Metal ve Metal Ürünleri İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Ön Araştırma ve Bilgilendirme Raporunu hazırlamıştır. Karabük TSO menşe şahadetnameleri düzenlemektedir. Karabük'ten ihracatın geliştirilmesi ve yeni ihracatçıların kazandırılması amacıyla Karabük TSO İhracat Destek Ofisi 11 Kasım 2019 tarihi itibarıyla resmen faaliyete başlamıştır. İhracatta sağlanan devlet destekleri, TOBB B2B Uluslararası Ticaret Portalı, ihracatta karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri, Eximbank, KOSGEB destekleri vd. hususlarda ihracatçılara destek vermesi amacıyla⁶⁵ İhracat Destek Ofisi Uzmanı İsa Onaran⁶⁶ görevlendirilmiştir. Karabük'te ihracatın geliştirilmesi ve yeni ihracatçıların kazandırılması amacıyla kurulan Karabük TSO İhracat Destek Ofisi Karabük TSO hizmet binasının 5'inci katında uzman kadrosuyla hizmet vermiştir. Tüm ihracat destek talepleri hem ofiste hem de ihracatçıları arasında katılması öngörülenlerin işyerleri ziyaret edilerek karşılanmıştır.⁶⁷ Ayrıca Karabük TSO Karabük'ten ihracatı arttırmak için yüz yüze ya da elektronik bilgilendirme toplantıları düzenlemektedir. Örneğin Karabük TSO ve Eximbank işbirliğiyle "İhracatın Finansmanında Türk Eximbank" başlıklı elektronik bilgilendirme 19/08/2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir. İhracat yapan ve ihracata giriş yapacak olan şirketlere ve ilgili kurumlara Türk Eximbank ekibi tarafından kredi ve sigorta

---

⁶⁴ "... Şehir içindeki haddehanelerin şehir dışında bir araya toplayıp, Demir Çelik Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması ..." önerisi s. 22.

⁶⁵ <https://karabukido.com/hakkimizda> erişim 31/12/2023.

⁶⁶ <https://karabuktso.org.tr/ihracat-destek-ofisleri-egitim-programi-tobbda-gerceklesti/4347/> erişim 31/12/2023

⁶⁷ <https://karabuktso.org.tr/ihracat-destek-ofisleri-egitim-programi-tobbda-gerceklesti/4347/> erişim 31/12/2023.

programları hakkında bilgilendirme yapılmıştır.⁶⁸ Karabük TSO Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye'ye de üyedir.

Karabük TSO'dan başka Karabük Üniversitesi, Gedik Yatırım, BAKKA Karabük Yatırım Destek Ofisi, Aybir danışmanlık ihracata katkı sunmaktadır. Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesi Uluslararası Ticaret ve Finansman Bölümü Karabük'ten ihracat yapan firmaların dış ticaret servislerine personel yetiştirerek ve danışmanlık yaparak katkıda bulunurken⁶⁹ Karabük Üniversitesi Demir Çelik Enstitüsü analizler yaparak ihracata katkı sunmaktadır.⁷⁰ Gedik Yatırım Karabük Şubesi ihracatçıların döviz riskinden korunması için FOReign Exchange işlemler, Londra metal borsası işlemleri hizmetleri sunmaktadır.⁷¹ Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Karabük Yatırım Destek Ofisi yatırımları destekleyerek ihracata katkı sunmaktadır.⁷² İlk-iz Proje ve Danışmanlık ile Aybir Kalite Eğitim Danışmanlık ve Test Hizm. Tic. Ltd. Şti. danışmanlık ve belgelendirme CE, ISO, helal belgesi vb. ile Karabük ihracatına destek sunmaktadır.⁷³

3. Karabük'ten Hizmet İhracı

Karabük hizmet ihracatının iki modunu, eğitim ve sağlık, gerçekleştirmektedir. Karabük'ten hizmet ihracatına Karabük Üniversitesi ve turizm işletmeleri katkıda

---

⁶⁸ <https://karabuktso.org.tr/ihracatin-finansmaninda-turk-eximbank-seminerleri-gerceklesti/7329/> erişim 05/01/2024.

⁶⁹ <https://kulliye.karabuk.edu.tr/kbulu-uluslararasi-ogrencilere-dis-ticaret-egitimi/> erişim 05/01/2024.

⁷⁰ <https://margem.karabuk.edu.tr/Website/formlistesi.aspx> erişim 05/01/2023.

⁷¹ <https://gedik.com/urunler/uluslararasi-piyasalar/londra-metal-borsasi> erişim 05/01/2024.

⁷² <https://www.bakka.gov.tr/basarili-projeler/ajans-faaliyetleri/karabuk-te-saglanan-yatirim-danismanligi-ile-30-milyon-tl-lik-yatirim> erişim 05/01/2024. <https://www.bakka.gov.tr/haber/e-ticaret-ve-e-ihracat-bilgilendirme-toplantilari/1445> <https://www.bakka.gov.tr/haber/dis-ticaret-istihbarat-danismanligi-ilk-meyvesini-verdi/1411> erişim 05/01/2024.

⁷³ <https://www.aybirkalite.com/kategori-sistem-belgelendirme-2-sayfa-1.html> erişim 17/01/2024. <http://www.baharikiz.com/ihracat-danismanligi/> erişim 22/10/2024.

bulunmaktadır. Hizmet İhracatçıları Birliği (HİB) hizmet ihracatını 4 mod altında toplamaktadır. Karabük'ten büyük kısmı mod 2'ye, az miktarı ise mod 1'e dahil hizmet ihracatı yapılmaktadır. Karabük Üniversitesi'nin ihracatı 2'nci moda dahildir.⁷⁴ Türkiye İhracatçılar Meclisi 2017 Türkiye'nin 500 Büyük Hizmet İhracatçısı raporuna göre Karabük Üniversitesi genel sıralamada 472'nci, eğitim hizmetleri sınıfında Gazi Üniversitesinin ardından 7'nci olmuştur. Karabük Üniversitesi'nin toplam cirosu 44.369.441USD, ihracattan cirosu 469.987USD olarak raporda kaydedilmiştir. Karabük Üniversitesi'nden hizmet alan yabancı öğrencilerin bir kısmı diğer şehirlerde yaşasa da büyük kısmı Karabük'te yaşamaktadır. Öğrencilerin Karabük Üniversitesi'nden hizmet almaları yanında Karabük'teki harcamalarını da eklememiz gerekir. Safranbolu'ya gelen turistlerin harcamaları da mod 2'ye dahildir. Bu halde Karabük'ten ihracat toplamına Karabük'te eğitim için bulunan ya da turistik ziyaret için gelenlerden elde edilen tutar eklenmelidir.

Tablo 5: Mahalli İdarelerce Belgelendirilen Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi ve Doluluk Oranlarının İllere ve İlçelere Göre Dağılımı (2022)

İlçeler	Tesis geliş sayısı			Geceleme			Ortalama kalış süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Eskipazar		133	133		356	356	0,00	2,68	2,68
Merkez	1.374	39.667	41.041	2 120	59 245	61 365	1,54	1,49	1,50
Safranbolu	2.666	46.108	48.774	3.569	61.097	64.666	1,34	1,33	1,33
Yenice	1	2.052	2.053	1	2.959	2.960	1,00	1,44	1,44
Eflani	1	2.513	2.514	1	10.794	10.795	1,00	4,30	4,29
Toplam	4.042	90.473	94.515	5.691	134.451	140.142	1,41	1,49	1,48

⁷⁴ Hizmet ihracı modları için bkz. <https://www.hib.org.tr/Dosya/Modlar.pdf> erişim 14 /12/2023.

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/>⁷⁵

Tablo 6: Turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş, geceleme, ortalama kalış süresi ve doluluk oranlarının illere ve ilçelere göre dağılımı (2022)

İlçeler	Tesis geliş sayısı			Geceleme			Ortalama kalış süresi		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Merkez	468	2.393	2.861	768	5.975	6.743	1,64	2,50	2,36
Safranbolu	7.258	87.052	94.310	10.688	120.666	131.354	1,47	1,39	1,39
Yenice		46	46		118	118	0,00	2,57	2,57
Eflani		232	232		439	439	0,00	1,89	1,89
Toplam	7.726	9.723	97.449	11.456	127.198	138.654	1,48	1,42	1,42

Kaynak: <https://yigm.ktb.gov.tr/>⁷⁶

4. Karabük'ten Eşya İhracatı Seyri

Karabük dış ticaret istatistiklerinde ilk kez 1987'den itibaren yer almaya başlamıştır. T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü 1987 Dış Ticaret İstatistikleri yayınında 049 kodla Karabük Gümrük Müdürlüğü'ne yer verilmiş ancak 1987 istatistiklerinde Karabük Gümrük Müdürlüğü'nden ihracat istatistikleri yayınlanmamıştır. İlk ihracat istatistikleri T.C. Başbakanlık DİE Dış Ticaret İstatistikleri 1989'da sayfa 309'de yer almaktadır.

⁷⁵ 2022 yılı belediye belgeli konaklama istatistikleri bülteni <https://yigm.ktb.gov.tr/Eklenti/111329,2022-yili-belediye-belgeli-konaklama-istatistikleri-bultenirar.rar?0> erişim 17 /12/2023.

⁷⁶ 2022 yılı işletme belgeli konaklama istatistikleri bülteni <https://yigm.ktb.gov.tr/Eklenti/112551,2022-yili-isletme-ve-basit-belgeli-konaklama-istatistikleri-bultenirar.rar?0> erişim 17 /12/2023.

Tablo 7: Karabük'e ithalatın yer aldığı ilk istatistik, 1987 istatistikleri

135

Tablo : 18 - Gümrük ve fasıllara göre ithalat ve bedelsiz ithalat (devam)
Table : 18 - Imports and imports with waiver custom offices by chapters (continued)

Fasıl - Chapter	İthalat - Imports				Bedelsiz ithalat - Imports with waiver			
	Ölçü birimi Unit	Miktar Quantity	Değer - Value		Ölçü birimi Unit	Miktar Quantity	Değer - Value	
			Lira - TL.	Dolar - \$			Lira - TL.	Dolar - \$
049. Karabük								
38	Kilo - Kg.	979 422	816 039 834	864 076	Kilo - Kg.	2 000	1 217 800	1 267
39	»	20	13 000	14	»	-	-	-
40	»	-	-	-	»	24	43 125	52
59	»	30	19 000	21	»	139	2 078 000	2 309
68	»	1 312 677	1 170 774 553	1 511 412	»	-	-	-
69	»	798 074	556 624 540	665 963	»	1 914	621 449	690
73	»	691 515	486 392 249	514 932	»	1 561	6 955 337	7 738
76	»	960	9 865 000	12 350	»	-	-	-
82	»	-	-	-	»	10	64 000	66
83	»	276	671 639	688	»	-	-	-
84	»	84 592	1 177 830 500	1 544 088	»	5 255	53 877 953	62 104
85	»	51 897	241 138 000	279 718	»	200	1 257 670	1 567
87	»	-	-	-	»	1 410	32 600 000	39 606
Toplam - Total	»	3 919 463	4 459 368 315	5 393 265	»	12 513	98 715 334	115 402

Kaynak: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü 1987 Dış Ticaret İstatistikleri, Yayın no:1388, Ankara, 1989, s. 135.

Tablo 8: Karabük'ten ihracatın yer aldığı ilk yayın, 1989 istatistikleri

308

Tablo : 24 - Gümrük ve fasıllara göre ihracat (devam)

Table : 24 - Exports by custom offices and by chapters (continued)

Fasıl Chapter	Ölçü birimi Unit	Miktar Quantity	Değer - Value	
			Lira - TL.	Dolar - \$
049 - KARABÜK				
27	Kilo - Kg.	296 040	78 950 397	37 140
72	»	15 987 588	12 675 633 214	5 770 606
94	»	10 200	29 208 831	13 724
Toplam - Total	»	16 293 828	12 783 792 442	5 821 471

Kaynak: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü 1989 Dış Ticaret İstatistikleri, Yayın no:1463, Ankara, 1991, s. 309.

Karabük'ten eşya ihracatı 1990'lı yıllardan günümüze epeyce değişiklik göstermiştir. 1989'da Karabük'ten 5.821.471USD'lik 16.293.828kg eşya ihraç edildiği

tablo 8’de görülmektedir.⁷⁷ 1996’da ise 72 numaralı fasıldan Karabük Gümrük Müdürlüğü’nden 5.633.216USD’lik toplamda ise 10.220.448USD’lik ihracat gerçekleştirilmiştir. 1993’te 72 numaralı fasıldan 77.390USD’lik 218.000kg eşya ihraç edilmiştir.⁷⁸ 1997’de Karabük’ten ihracat 6.175.000USD iken bu tutarın 5.683.000USD’lik kısmını 62 ile başlayan Örülmemiş giyim eşyası oluşturuyordu. İkinci büyük fasıl 60 numaralı Örme eşya 284.000USD, üçüncü sırada 72 numaralı fasıl Demir ve çelik eşyanın ihracat toplamı sadece 164.000USD, 84 numaralı Kazanlar, makineler ve mekanik cihazlar ihracatı ise sadece 5.000USD idi.⁷⁹ Bu çalışmamızda ele alınan 2013’ten 2023’e kadarki dönemde 72 numaralı fasıldan ihracatın öne geçtiği tablo 9’da görülmektedir.

Tablo 9: Karabük ihracatçı işletmelerin kanuni merkezleri bazında sektör ihracat performansı (1000 \$) 30.11.2023

	2022	1 Ocak - 30 Kasım 2023	Değişim
Toplam	434.895,36	349.305,57	-%19,7
Çelik	367.091,67	301.199,73	-%17,9
Makine ve aksamaları	38.801,31	21.473,13	-%44,7
Otomotiv endüstrisi	4.990,00	9.984,25	%100,1
Mobilya, kâğıt ve orman ürünleri	6.761,12	5.085,75	-%24,8
Madencilik ürünleri	1.497,69	1.358,33	-%9,3
Hazır giyim ve konfeksiyon	9.000,07	6.512,03	-%27,6
Çimento cam seramik ve toprak ürünleri	1.934,64	1.413,41	-%26,9
Kimyevi maddeler ve mamulleri	1.181,38	835,88	-%29,2
İklimlendirme sanayii	514,47	440,33	-%14,4
Demir ve demir dışı metaller	230,74	464,20	%101,2
Elektrik ve elektronik	2.825,20	372,26	-%86,8
Deri ve deri mamulleri	0,00	14,67	
Halı	0,01	0,00	-%100,0

⁷⁷ T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Dış Ticaret İstatistikleri 1989, Yayın No. 1463, Ankara, s. 308.

⁷⁸ T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Dış Ticaret İstatistikleri 1993, Yayın No. 1715, Ankara, 1995, s. 368.

⁷⁹ Ekonomik ve Sosyal Göstergeler Karabük T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No. 2242, Ankara, 1999, s. 264, 265.

Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri	21,73	17,89	-%17,7
Mücevher	0,00	0,00	
Tekstil ve hammaddeleri	45,33	133,73	%195,0

Kaynak: <https://tim.org.tr/>⁸⁰

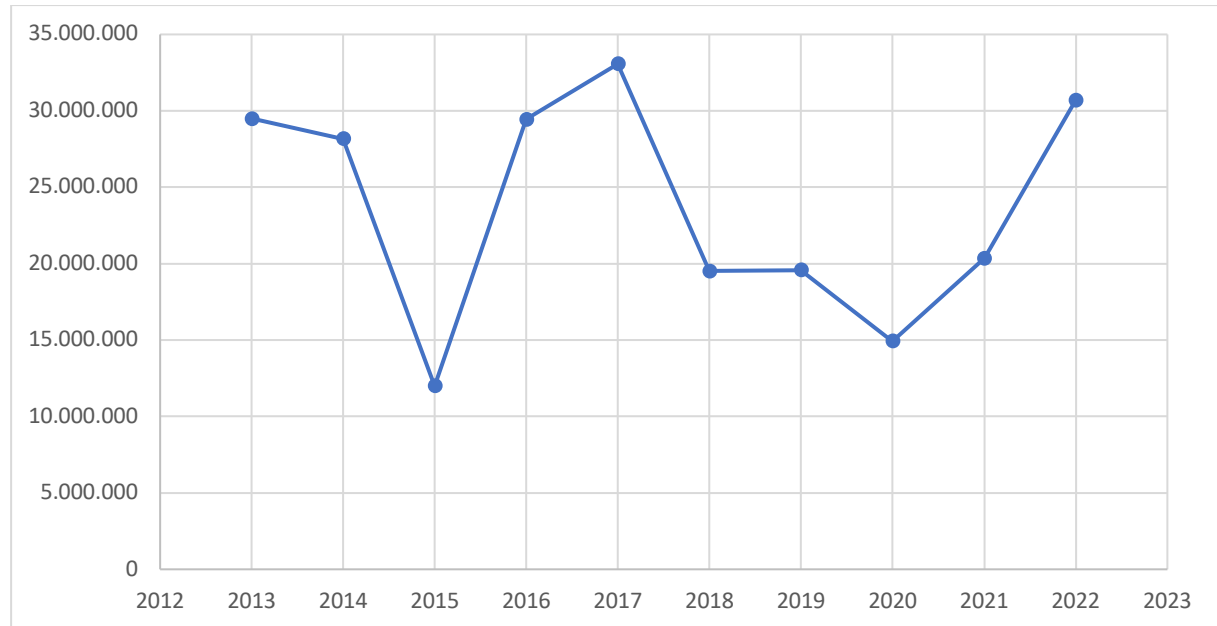
Karabük Gümrük Müdürlüğü'nden ihracat 2013'te 29.480.978USD iken 9 yıl sonra da hemen hemen değişmeden aynı kaldığı tablo 10'da görülmektedir. Karabük merkezli işletmelerin ihracatı 2013'te 275.739.000USD iken 2022'de 328.600.000USD'ye çıktığı tablo 11'de görülmektedir. Buna göre %27'lik bir artış kaydedilmiştir.

Tablo 10: Karabük Gümrük Müdürlüğü kayıtlarına göre Karabük'ten ihracat, 2013-2023, 1.000USD

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
29.480.978	28.164.670	11.991.408	29.443.653	33.064.462	19.514.318	19.572.371	14.927.762	20.345.559	30.705.666

Kaynak: <https://biruni.tuik.gov.tr/>⁸¹

Grafik 1: Karabük Gümrük Müdürlüğü kayıtlarına göre Karabük'ten ihracat, 2013-2023

Kaynak: Tablo 10 verilerine göre çizilmiştir.

⁸⁰ <https://tim.org.tr/files/downloads/rakamlar/2023/11/2023-11-iller-bazinda-ulke-rakamlari.xlsx?v=2> erişim 11 /12/2023.

⁸¹ <https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/disticaret.zul> erişim 11 Kasım 2023.

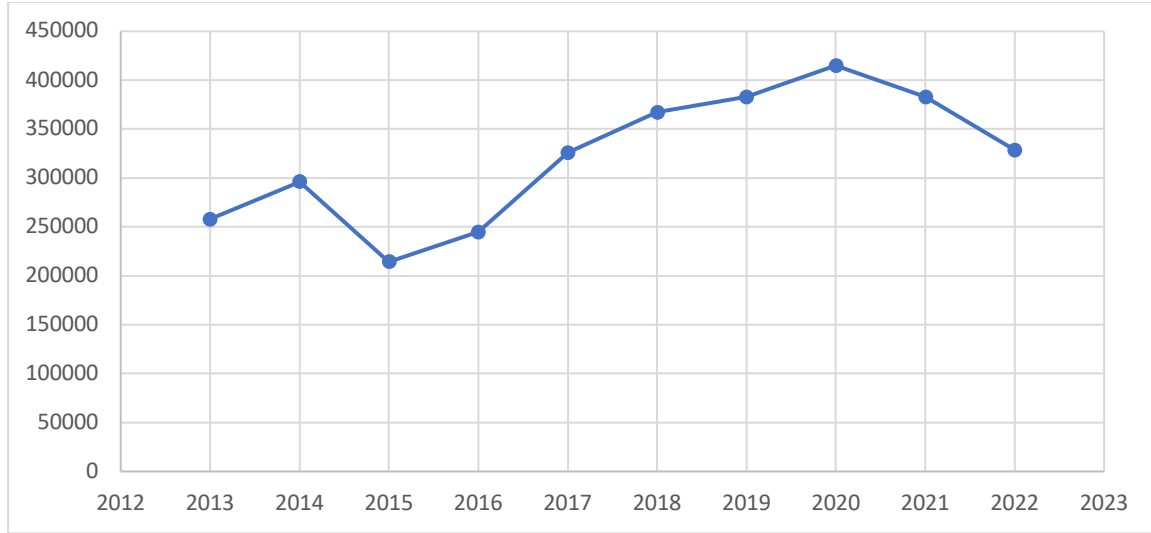
Grafik 1'den görüleceği üzere son 10 yıl içinde Karabük'ten ihracat 2017 senesinde 33.064.462USD ile zirvede iken 2015 yılında 11.991.408USD ile en düşük ihracat gerçekleşmiştir. Karabük'ten ihracat ile Türkiye ihracatı karşılaştırıldığında 2015 yılında Türkiye ihracatının 2014'e göre %9,3 gerilediği görülür. Yine 2020 yılında Türkiye ihracatının 2019'a göre %6,2 gerilediği görülmektedir. Buna göre Karabük'ten ihracat Türkiye ihracatındaki artış ve azalışlarla paralellik arz etmektedir.

Tablo 11: Karabük merkezli işletmelere göre ihracat, 2013-2022, 1.000USD

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
257.739	296.191	214.224	244.913	325.786	367.166	382.771	414.947	382.806	328.600

Kaynak: blob:https://data.tuik.gov.tr/⁸²

Grafik 2: Karabük merkezli işletmelere göre ihracat, 2013-2022

Kaynak: Tablo 11 verilerine göre çizilmiştir.

Tablo 22: Karabük TSO'nun sattığı ve onayladığı menşe belgeleri sayısı, 2015-2023

Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Sayı	387	477	538	549	469	1.282	1.381	849	1.558

Kaynak: Karabük TSO.

⁸² blob:https://data.tuik.gov.tr/ad35aa6f-02df-444c-8964-b01f477c9d3a TÜİK illere göre ihracat erişim 11/11/2023.

Tablo 11’de verilen TÜİK ihracat verileri ile tablo 12’de verilen Karabük TSO menşe verileri karşılaştırıldığında iki verinin birbirini teyit ettiği görülmektedir.

Tablo 13: Türkiye’nin ihracatı, 2013-2022 (Bin USD)

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
161.	166.	150.	149.	164.	177.	180.	169.	225.	254.
480.	504.	982.	246.	494.	168.	832.	637.	214.	171.
915	862	114	999	619	756	722	755	458	899

Kaynak: blob:https://data.tuik.gov.tr/⁸³

Tablo 34: İl bazında GSYİH iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre, cari fiyatlarla, 2022, (Bin ₺)

	Tarım, ormancılık ve balıkçılık	Sanayi	İmalat sanayi	İnşaat	Hizmetler	GSYH
Türk iye	972.301.593	3.964.834.337	3.318.900.769	732.915.929	4.010.484.772	15.011.775.979
Kara bük	2.144.659	10.108.869	9.301.387	935.309	6.869.951	30.532.178

Kaynak: blob:https://data.tuik.gov.tr/⁸⁴

Tablo 13’te Türkiye’nin 2012-2022 yılları ihracatı, tablo 14’te Karabük’ün 2022’de GSYİH’ya katkısı gösterilmiştir. Karabük’ün Türkiye GSYİH’sına katkısı %0,2 civarındadır. Karabük’ün Türkiye ihracatına katkısı da %0,2 civarındadır.

Sonuç

Çalışmada Karabük’ten ihracat sistem yaklaşımına göre değerlendirilmiştir. İhracat sisteminin öğeleri olan pazarlama, üretim, gümrükleme, ödeme, nakliye, ihracat sonrası hizmetler irdelenmiştir. Bazı işletmelerin yurtdışında mağazaları olduğundan yurtdışında müşteri bulmak için pazarlama faaliyetlerine fazlaca

⁸³ blob:https://data.tuik.gov.tr/6ece3b97-454a-440a-85ed-29fd6d45b8c9 TÜİK yıllar ve aylara göre dış ticaret erişim 11/11/2023.

⁸⁴ blob:https://data.tuik.gov.tr/caad91f0-0dce-42cd-8146-cd3416a81c58 erişim 19 /12/2023 ve blob:https://data.tuik.gov.tr/1f794b8d-f5b7-45e5-8755-020fd4eaf565 erişim 17/12/2023.

ihtiyaçları olmadığı görülmüştür. Karabük'te çoğu işletme yurtdışından gelen taleplere teklifname hazırladıkları için aşırı fiyat rekabetine maruz kalmaktadır. İhracat pazarlaması özellikle elektronik sistemlerle desteklenirse başarımın artacağı beklenmektedir.

Üretim sistemlerinin teknoloji yoğun olmadığı, alışlagelen yöntemlerin kullanıldığı görülmüştür. Üretim sisteminin ihracata hızlı ve hatasız cevap verebilmesi için elektronik sistemlerin, elektronik süreçlerin dahil edilmesi rekabetçiliği arttıracaktır.

Gümrük hizmetlerinin özel tarafı Karabük'ten ihracat sisteminin en mühim eksikliğidir. Yeterince gümrük müşavirinin olmaması şehir dışından ihracat işlemlerine dair müşavirlik hizmetlerinin alınması Karabük'ten ihracatı yeterince arttırmamaktadır. Gümrükleme hizmetlerinde özellikle gümrük müşaviri, gümrük müşavir yardımcısı ve stajyer eksikliklerinin olduğu görülmüştür. Özellikle Zonguldak, Ankara ve İstanbul'da yerleşik gümrük müşavirlerinden ya da tüzel kişilerden hizmet alınmaktadır. Bu halde Karabük'te gümrükleme bilgisi yoğunlaşmamaktadır. Gümrük hizmetlerinin kamu tarafında özellikle yeni hizmet tesislerinin planlanan alanda sunulması, Kardemir sahasından çıkarılması halinde iyileşmenin gözleneceği değerlendirilmektedir.

Ödemelere aracılık eden yeterince banka şubesi olsa da bu şubelerdeki personelin yeterlilikleri tespit edilememiştir. Genelde şubelere erişen ihracat dosyalarının genel merkeze iletildiği gözlenmiştir. Yeterli sayıda ve nitelikte dış ticaret personelinin Karabük'teki şubelerde bulunması ihracatın ödeme işlemlerine ilişkin işletmelerin daha yakından ve daha çok bilgi almasını, doğru kararlar vermesini sağlayacaktır.

Genelde nakliyenin karayolu ile yapıldığı, karayolu ile Marmara Denizi limanlarına ihraç mallarının nakledildiği Karadeniz limanlarına nakliyenin daha az olduğu görülmüştür. Nakliye daha ziyade karayolu marifetiyle olduğundan,

maliyetleri arttırdığından Karabük'ün rekabetçiliğini olumsuz etkilemektedir. İhracat sonrası hizmetlere gelince Karabük'ten ihraç edilen ürünler genelde ihraç sonrası hizmet gerektirmemektedir. Karabük'ten ihraç edilen eşyalar genelde ihraç sonrası montaj, bakım, onarım, kullanıcı eğitimi gerektirmeyen ürünlerdir. Bu nedenle genelde ihraç sonrası hizmet verilmemektedir. Ancak bu hususta da şimdiden planlamada fayda vardır.

Karabük'te ihracata dolaylı katkı sunan çok sayıda kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Sadece bir eksiklik Eximbank'tır. Eximbank'ın irtibat ofisinin açılması halinde ihracatçıların Eximbank'a erişimi kolaylaşacaktır.

Karabük'ten hizmet ihracına gelince Karabük Üniversitesi eğitim hizmetleri ihraç etmekte, Safranbolu ise turizm hizmetleri ihraç etmektedir. Mevcut özel hastanenin sağlık hizmetleri ihracı potansiyeli vardır. Safranbolu'yu ziyaret edecek yabancı turistlerin dış, göz ya da estetik talepleri ile uyumlu turlar Karabük'ten sağlık hizmetleri ihracatını arttıracaktır.

Karabük'ten eşya ihracatının genel niteliği ağır ve ileri olmayan teknoloji gerektiren eşyalardır. Eskipazar OSB'nin faaliyete geçmesiyle ileri teknoloji ile üretilen eşyaların ihracı söz konusudur.

Sonuç olarak Karabük'ten ihracat sisteminde iyileştirmelere ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

Acar, M. (2006), Kastamonu Vilayeti Salnamelerinde Safranbolu Kazası (H. 1286/1869-H. 1321/M.1903), İstanbul Matbaacılık.

Çetin, E. (2014), "II. Abdülhamid Döneminde Kastamonu ve Ankara Vilayetlerinde Karayolu Yapım Çalışmaları", History Studies 6(3), 103-117.

Çetinkaya, M. (Tarihsiz), Filyos Vadisi Projesi, <https://bakkakutuphane.org/upload/flip-page/Filyos%20Vadisi%20Projesi/HTML/files/assets/common/downloads/publication.pdf> Erişim: 25/02/2024.

Dizdar, Şefik, 2016, "Cesaret Sahibi, Lider Vasıflı Kişiler İyi Girişimciler", Safranbolu TSO, I(1), 18-21. https://www.safranbolutso.org.tr/wp-content/uploads/2019/02/sayi_1.pdf Erişim: 13/01/2024.

Ekonomik ve Sosyal Göstergeler Karabük, (1999), T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Yayın No. 2242, Ankara.

Eski, M. (2018), Kastamonu Basınında Safranbolu, Safranbolu Kültür ve Turizm Vakfı Yayınları, Karabük.

<http://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/menu.zul> Erişim: 29/12/2023.

<http://onikinciplan.sbb.gov.tr/> Erişim: 02/12/2023.

<http://www.baharikiz.com/ihracat-danismanligi/> Erişim: 22/10/2024.

<http://www.karabuk.gov.tr/2018de-2967-olan-sirket-sayimiz-2019-yilinda-3070-oldu> Erişim: 10/12/2023.

<http://www.karabuk.gov.tr/2022-yilinda-karabuk-gumruk-mudurlugu-uzerinden-ihracat-rakamlari-bir-onceki-yila-oranla-526-artis-gosterdi> Erişim: 19/12/2023.

<http://www.karabuk.gov.tr/dunya-gumruk-gunu-kutlandi> Erişim: 31/12/2023.

<http://www.karabuk.gov.tr/gumruk-ve-ticaret-bakani-bulent-tufenkci-ilimizi-ziyaret-etti> Erişim: 05/01/2024.

<http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-ulku-lojistik-mudurlugunden-2022-yilinda-6-milyon-ton-yuk-tasinmistir> Erişim: 07/01/2024.

<http://www.karabuk.gov.tr/vali-kemal-ceber-ve-karabuk-heyeti-ticaret-bakani-pekcani-ziyaret-etti> Erişim: 05/01/2024.

---

http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/HMCau+GumrukPERFORMANS_PROGRAMI_2011.pdf Erişim: 06/01/2024.

<https://corporate.lcwaikiki.com/hakkimizda> Erişim: 11/12/2023.

<https://dogumarmara.ticaret.gov.tr/baglanti-idarelerimiz/karabuk-gumruk-mudurlugu> Erişim: 18/12/2023.

<https://ekap.kik.gov.tr/EKAP/Ortak/IhaleArama/index.html> Erişim: 05/01/2024.

<https://eximbank.gov.tr/interaktif-faaliyet-raporlari/2020/tr/m-3-9.html> Erişim: 10/12/2023.

<https://gedik.com/urunler/uluslararası-piyasalar/londra-metal-borsasi> Erişim: 05/01/2024.

<https://iz.tuik.gov.tr/#/showcase/SC-2851FY777F34D2R/db-6cbhp1cen5a71i7?filters=18792%3D2022%2619716%3D78%20-%20KARAB%3%9CK&token=8d79727fff862a891ce574d27220bfebbf66fec> Erişim: 29/12/2023.

<https://karabukido.com/hakkimizda> Erişim: 31/12/2023.

<https://karabuktso.org.tr/ihracat-destek-ofisleri-egitim-programi-tobbda-gerceklesti/4347/> Erişim: 31/12/2023.

<https://karabuktso.org.tr/ihracatin-finansmaninda-turk-eximbank-seminergerceklesti/7329/> Erişim: 10/12/2023.

<https://karabuktso.org.tr/turk-eximbanka-ziyaret/9800/> Erişim: 10/12/2023.

<https://kulliye.karabuk.edu.tr/kbulu-uluslararası-ogrencilere-dis-ticaret-egitimi/> Erişim: 05/01/2024.

<https://margem.karabuk.edu.tr/Website/formlistesi.aspx> Erişim: 05/01/2023.

<https://ticaret.gov.tr/data/62138a6a13b87612080b4e46/g%C3%BCmr%C3%BCk%20m%C3%BC%C5%9Favir%20say%C4%B1s%C4%B1.pdf> Erişim: 01/12/2023.

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/gumruklerde-gecen-yil-4-9-milyon-ihracat-beyannamesi-islem-gordu/2797754> Erişim: 02/12/2023.

<https://www.aybirkalite.com/kategori-sistem-belgelendirme-2-sayfa-1.html> Erişim: 17/01/2024

<https://www.bakka.gov.tr/basarili-projeler/ajans-faaliyetleri/karabuk-te-saglanan-yatirim-danismanligi-ile-30-milyon-tl-lik-yatirim> Erişim: 05/01/2024.

- <https://www.bakka.gov.tr/haber/dis-ticaret-istihbarat-danismanligi-ilk-meyvesini-verdi/1411>
Erişim: 05/01/2024.
- <https://www.bakka.gov.tr/haber/e-ticaret-ve-e-ihracat-bilgilendirme-toplantilari/1445> Erişim:
05/012024.
- <https://www.bddk.org.tr/BultenFinTurk> Erişim: 25/02/2024.
- <https://www.brtv.com.tr/baskan-capraz-calisma-ve-yatirimlari-degerlendirdi/> Erişim:
10/12/2023.
- <https://www.brtv.com.tr/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-ihalesi-22-agustosta/>
Erişim: 31/12/2023.
- <https://www.brtv.com.tr/karabuk-tsonun-tbmm-ziyareti/> Erişim: 10/12/2023.
- <https://www.haberturk.com/yerel-haberler/haber/55456585-karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-ihaleye-cikiyor> Erişim: 31/12/2023.
- <https://www.karabukanahaber.com/vali-ceber-eximbank-karabuk-subesinin-acilmasi-icin-destek-istedi/5335/> Erişim: 10/12/2024.
- <https://www.karabukderinhaber.com/89-tir-ihracat-islemlerini-yaparak-ilimizden-ayrildi>
Erişim: 31/12/2023.
- <https://www.karabukderinhaber.com/karabuk-gumruk-mudurlugu-icin-yer-arayisina-girildi>
Erişim: 31/12/2023.
- <https://www.karabuknethaber.com/dunya-markasi-arma-deri-safranboluda-uretiliyor> Erişim:
11/12/2023.
- https://www.karabuktso.org.tr/dosyalar/ihracat_yapan.pdf Erişim: 21/01/2024.
- <https://www.karcel.com.tr/detay-9-484-karcel%E2%80%99den-macaristan%E2%80%99a-rekor-ihracat.html> Erişim: 10/01/2024.
- https://www.kardemir.com/kilometre_taslari Erişim: 28/12/2023.
- https://www.malihakem.com/ihaleler/karabuk-gumruk-mudurlugu-hizmet-binasi-yaptirilmasina-iliskin-mimarlik-ve-muhendislik-uygulama-projeleri-ile-ihale-dokumaninin-hazirlanmasi_ih336436.html Erişim: 31/12/2024.

---

https://www.mergumder.org.tr/_yuklenenDosyalar/_dernekDuyurulari/igmd_uyuru_22051_20170522192858.pdf Erişim: 02/12/2023.

<https://www.ramsey.com.tr/magazalarimiz> Erişim: 11/12/2023.

<https://www.safranbolutso.org.tr/dis-ticaret/safranboluda-ihracat-yapan-firmalar/> Erişim: 13/02/2024.

https://www.safranbolutso.org.tr/wp-content/uploads/2019/04/Sefik_Dizdar.pdf Erişim: 13/01/2024.

https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/istatistikraporlar/ekler/4098/Bankacilik_Sisteminin_Cografi_Dagilimi_2022.pdf Erişim: 29/12/2023.

<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/banka-bilgileri/subeler/65> Erişim: 29/12/2023.

<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak?Id=14a992bd-5aca-4271-aacd-018c95d88c40&BaslangicSayfa=18&BitisSayfa=18> Erişim: 29/12/2023.

https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2019/TOBB-D%C4%B0LEKLER%C4%B0%20%C4%B0NCELEME%20KOM%C4%B0SYON%20RAPORU_2018.pdf Erişim: 31/12/2023.

<https://youtu.be/ADIk2NhuCTs> erişim “Bir Devlet Kurumu Böyle Olmamalı.. MURATBEY GÜMRÜĞÜ” 01/01/2024.

<https://youtu.be/566tGmIFPZw?t=262> “Batı Karadeniz Ekonomi - Bölüm 1” Erişim: 25/02/2024.

Karabük İli Lojistik Merkez Fizibilitesi Projesi, (tarihsiz), BAKKA, T.C. Kalkınma Bakanlığı, Karabük TSO.

Kaya, Lütfiye Göktaş (2016), “Karabük Kent Kimliği İçinde İstasyon Binasının Yeri”, XX. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Sakarya, 02-11-2016 / 05-11-2016, 504-518, <http://www.xxortacag.sakarya.edu.tr/pdf/33lgkaya.pdf> erişim 14/02/2024.

Maliye encümeni mazbatası 26 Haziran 1939 Esas No. 1/25 Kara No. 17 TBMM Zabıt Ceridesi <https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d06/c004/tbmm06004037.pdf> Erişim: 13/02/2024.

Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odasının Risalesi, (1924), İstanbul, Yazıcıoğlu, Hulusi ve Mustafa Al, Safranbolu Karabük Ulus Eflâni içinde, 59-75, Özer Matbaası, Karabük, 1982.

Soykan, Hüseyin, (Temmuz 2019), "Kardemir'de Hedef, Katma Değeri Yüksek Ürünlerde Küresel Bir Tedarikçi Olmak", Söyleşi, Prime Dergisi, 96-104.

T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Dış Ticaret İstatistikleri 1989, Yayın No. 1463, Ankara.

T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü, Dış Ticaret İstatistikleri 1993, Yayın No. 1715, Ankara, 1995.

T.C. Kalkınma Bakanlığı, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı, Karabük TSO, Karabük İli Lojistik Merkez Fizibilitesi Projesi.

TBMM tutanağı İkinci oturum Başkan Kâzım Orbay Kâtipler Oktay Ekşi, Kâmil Karavelioğlu
12 Temmuz 1961
https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/KM_/d00/c002/b019/km__000020190165.pdf
Erişim: 27/12/2023.